

Prima instanță: L. Coțaga

Instanța de apel: D. Manole, E. Fistican, S. Arnăuț

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

06 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru,
Valentina Clevadî, Iurie Bejenaru,
Tamara Chișca-Doneva, Oleg Sternioală

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Sîrbu Victor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Sîrbu Ion către Sîrbu Victor, privind revocarea contractului de donație și obligarea restituirii bunurilor donate,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Sîrbu Ion, casată hotărîrea Judecătoriei Rezina din 15 aprilie 2015 și pronunțată o nouă hotărîre,

C O N S T A T Ă

La 07 mai 2014, Sîrbu Ion a formulat cerere de chemare în judecată împotriva lui Sîrbu Victor, privind revocarea contractului de donație și obligarea restituirii bunurilor donate.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin contractul de vânzare-cumpărare din 09.02.2000, Sîrbu Ion a cumpărat casa de locuit amplasată în s. Meșeni, r-l Rezina, cu suprafața de 28,7 m.p., nr. cadastral 6728000.002, cu lotul aferent casei de locuit cu suprafața de 0,1434 ha, nr. cadastral 6782000.002.

Casa de locuit este amplasată în vecinătatea gospodăriei sale și conform planului cadastral, pe linia de hotar dintre aceste două gospodării a fost instalat un gard. După procurarea casei, gardul a fost demolat și astfel, cele două terenuri au devenit o gospodărie comună. Ulterior, Sîrbu Ion, pe lîngă casa de locuit cumpărată a ridicat niște construcții accesorii, iar suprafața totală a casei s-a mărit pînă la 42,3 m.p.

Conform contractului de donație nr. 2178 din 28.03.2006, Sîrbu Ion i-a donat, cu

titlu gratuit, lui Sîrbu Victor casa de locuit cu nr. cadastral 6728000.002.01, cu construcțiile accesorii, precum și lotul de teren cu nr. cadastral 6728000.002.

Susține reclamantul că Sîrbu Victor devenind proprietar al casei de locuit și a terenului, a depășit limita hotarului gospodăriei donate, a construit pe linia de hotar o construcție destinată pentru animale și ca rezultat, tot mirosul se duce în gospodăria reclamantului. Totodată, Sîrbu Victor, samavolnic, a închis fereastra de la casa reclamantului cu o plasă metalică, locuința reclamantului fiind astfel, lipsită de lumină solară.

Mai mult, reclamantul a arătat că, la 26 august 2012, Sîrbu Victor a deteriorat țeava de canalizare a reclamantului, aruncînd-o în ograda lui Sîrbu Ion, lăsînd doi bătrîni fără apă și canalizare.

La 09 mai 2013, Sîrbu Ion aflîndu-se la cimitir cu fiicele sale Sîrbu Maria și Șerban Elena, Sîrbu Victor împreună cu soția sa, le-a bătut pe ambele fiice, provocîndu-le leziuni corporale, traumă craniu-cerebrală închisă, comoție cerebrală, contuzia țesuturilor moi a capului și cutiei toracelui, și fractura mîinii, iar pe recurent l-a amenințat cu moartea. În privința pîrîtului și soției sale a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție.

La 23 octombrie 2013, Sîrbu Ion aflîndu-se în curtea casei împreună cu fiica sa, Sîrbu Maria, de către soția lui Sîrbu Victor, a fost împrășcat cu bulgări și pietre, precum și cu bucăți de ardezie. Totodată, la data de 18 ianuarie 2014, în jurul orei 18:00, Sîrbu Ion a intrat în cotețul păsărilor și în acel moment, Sîrbu Victor a aruncat în reclamant cu o bîrnă groasă din curtea sa și l-a numit cu cuvinte necenzurate.

La 20 februarie 2014, Sîrbu Victor împreună cu soția sa, prin fereastra cotețului, au aruncat în reclamant cu o furcă și diferite bețe, iar cînd soția reclamantului, auzind zgomote, s-a apropiat pentru a îl ajuta, a fost numită cu cuvinte necenzurate, fiind amenințată cu răfuială și moarte.

Susține reclamantul că Sîrbu Victor nu-și îndeplinește obligațiile de întreținere a tatălui său, ba din contra, îi face reclamantului viață imposibilă, are un comportament neadecvat cu reclamantul, soția acestuia, precum și rudele reclamantului și din aceste motive, consideră că contractul de donație urmează a fi revocat.

Solicită Sîrbu Ion revocarea contractului de donație nr. 2178 din 28.03.2006; obligarea lui Sîrbu Victor să-i restituie reclamantului casa de locuit cu suprafața de 42,3 m.p., nr. cadastral 6728000.002.01, cu lotul aferent casei de locuit în mărime de 0,1434 ha, nr. cadastral 6728000.002, iar în cazul în care bunurile nu mai există, să-i achite reclamantului contravaloarea acestora, în sumă de 100000 de lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rezina din 15 aprilie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015, apelul declarat de Sîrbu Ion a fost admis, casată hotărîrea primei instanțe și pronunțată o nouă hotărîre, prin care a fost admisă acțiunea și revocat contractul de donație nr. 2178 din 28.03.2006, încheiat între Sîrbu Ion și Sîrbu Victor.

A fost obligat Sîrbu Victor să-i restituie lui Sîrbu Ion bunurile donate și anume, casa de locuit cu suprafața de 42,3 m.p., cu nr. cadastral 6728000.002.01, cu lotul aferent casei de locuit în mărime de 0,1434 ha nr. cadastral 6728000.002, iar în cazul în care bunurile nu mai sunt în natură, să-i restituie lui Sîrbu Ion contravaloarea acestora.

La 01 februarie 2016, Sîrbu Victor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015 și menținerea hotărîrii Judecătoriei Rezina din 15 aprilie 2015.

În motivarea recursului, a invocat recurentul că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, fiind încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Sîrbu Victor întemeiat și care urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe și pronunțată o nouă hotărîre, prin care acțiune a să fie respinsă, ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărîre.

Potrivit prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Examinînd înscrisurile anexate la dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 20 octombrie 2015 și expediată în adresa părților la 23 noiembrie 2015.

Dovada recepției, la dosar nu este.

Recurentul, în cererea de recurs, susține că a recepționat copia actului judecătoresc, la 02 decembrie 2015.

Ținînd cont de cele indicate, Colegiul consideră că recursul este declarat în termen.

Conform art.439 alin.(2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 29 februarie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului declarat de Sîrbu Victor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. (f.d. 189)

La 29 martie 2016, Sîrbu Ion a depus referință la recursul declarat de Sîrbu Victor. (f.d. 195)

Din materialele dosarului se constată că, la 28 martie 2006, Sîrbu Ion și Sîrbu Victor au încheiat contractul de donație nr. 2178, prin care Sîrbu Ion i-a donat, cu titlu gratuit, lui Sîrbu Victor casa de locuit cu nr. cadastral 6728000.002.01, cu construcțiile accesorii, precum și lotul de teren cu nr. cadastral 6728000.002, iar la 07 mai 2014, Sîrbu Ion a formulat prezenta cerere de chemare în judecată cu solicitarea de a revoca contractul de donație și de a restitui bunurile.

Instanțele ierarhic inferioare au emis hotărârile respective.

Potrivit prevederilor art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În temeiul normei precitate, Colegiul a apreciat hotărârile instanțelor ierarhic inferioare ilegale și neîntemeiate din considerentele expuse mai jos.

Potrivit art. 835 alin. (1) – (3) Cod de procedură civilă, donația poate fi revocată dacă donatarul a atentat la viața donatorului sau a unei rude apropiate a acestuia, dacă se face vinovat de o altă faptă ilicită față de donator sau față de o rudă apropiată a acestuia, situații care atestă o ingraturdine gravă, sau dacă refuză fără motive întemeiate să acorde donatorului întreținerea datorată.

Dacă donația este revocată, se poate cere restituirea bunului donat.

Revocarea donației poate fi făcută doar în decursul unui an din momentul când cel îndreptățit să revoce contractul a luat cunoștință de motivul revocării.

Cu referire la termenul de adresare în instanța de judecată cu cerere privind revocarea donației, Colegiul menționează că reieșind din acțiune, reclamantul/intimatul susține că pîrîtul/recurentul comite faptele ilicite în mod succesiv, adică, faptele recurentului poartă un caracter continuu și în acest caz, termenul de la care începe să curgă termenul de adresare în instanță nu este data când a fost comisă prima faptă ilicită, ci ultima.

Fiind invocat caracterul succesiv al faptelor comise, Colegiul consideră că instanța de apel corect a apreciat că cererea de chemare în judecată este depusă în termen, motiv pentru care a casat hotărârea primei instanțe.

Totuși, Colegiul consideră că instanța de apel eronat a constatat ingraturdinea recurentului din următoarele considerente.

Colegiul reiterează că, art. 835 Cod de procedură civilă, statuează expres și exhaustiv cazurile când poate fi solicitată revocarea contractului de donație.

Potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Din materialele dosarului, Colegiul sesizează că reclamantul/intimatul invocă drept temei de revocare a contractului de donației toate cele trei cazuri de revocare:

donatarul a atentat la viața donatorului sau a unei rude apropiate a acestuia;

donatarul se face vinovat de o altă faptă ilicită față de donator sau față de o rudă apropiată a acestuia, situații care atestă o ingraturdine gravă;

donatarul refuză fără motive întemeiate să acorde donatorului întreținerea datorată.

În context, Colegiul precizează că revocarea donației pentru atentat la viața donatorului sau rudelor lui apropiate, se poate produce atunci când a existat o încercare a donatarului de a suprima fizic pe donator sau pe cineva din rudele sale apropiate. Prin atentat la viață urmează de înțeles voința donatarului de a omorî pe donator sau pe

cineva din rudele lui apropiate.

Instanța de recurs ține cont de faptul că revocarea donației pentru atentat la viața donatorului sau rudelor lui apropiate nu este necesară o condamnare penală a donatarului pentru fapta săvârșită. Este suficient ca instanța de judecată să determine intenția donatarului de a ucide.

Astfel, o simplă declarație a donatorului precum că donatarul l-a amenințat cu moartea, nu este suficientă pentru instanța de judecată să revoce contractul de donație, or, probe precum că Sîrbu Victor a încercat să îl suprime fizic pe Sîrbu Ion sau rudele sale apropiate, nu sunt.

La fel nu este probat nici faptul că donatorul, Sîrbu Ion a avut nevoie de întreținere și a ceruto de la donatarul, Sîrbu Victor, însă ultimul, deși a avut posibilitatea, a refuzat să o ofere fără o temeinică justificare.

Cu referire la condiția de revocare a donației, „donatarul se face vinovat de o altă faptă ilicită față de donator sau față de o rudă apropiată a acestuia, situații care atestă o ingraturdine gravă”, Colegiul menționează că legea nu menționează exhaustiv faptele ilicite care denotă o ingraturdine gravă și aprecierea acestora urmează a fi făcută de instanța de judecată.

Astfel, intimatul, în susținerea acțiunii, a prezentat în instanța de judecată mai multe înscrisuri potrivit cărora, s-ar proba acțiunile ilicite ale donatarului față de donator și membrilor de familie. (f.d. 17-20, 27, 35, 36, 38-40, 42, 146)

În context, Colegiul relevă procesul-verbal cu privire la contravenție din 12 mai 2013, prin care s-a constatat că soția recurentului, Sîrbu Ala i-a aplicat lovituri cu palma surorii reclamantului și fiicei intimatului, Sîrbu Maria, a fost anulat prin încheierea Judecătoria Rezina din 09 aprilie 2014. (f.d. 17, 146)

La fel, din Raportul de constare medico-legală nr. 241 D din 10 mai 2013, nu reiese că traumele depistate la Sîrbu Maria sunt rezultatul acțiunilor ilicite ale recurentului sau ale soției sale. (f.d. 20)

Totodată, prin răspunsul Inspectoratului de Poliție Rezina, nr. 772 din 07.02.2014, se constată faptele invocate de Sîrbu Maria, precum că la 27 ianuarie 2014, a fost numită cu cuvinte înjuroase de către Sîrbu Ale, nu s-au adevărit. (f.d. 27)

Consecvent, prin răspunsul Inspectoratului de Poliție Rezina, nr. 1229 din 27 februarie 2014, faptele, s-au adevărit parțial. Din acest răspuns nu este clar cine este persoana vizată, a căror fapte s-au adevărit parțial, or, indicarea numelui recurentului pe document nu demonstrează cert că aceasta este persoana vizată. Mai mult, din document nu pot fi stabilite nici faptele invocate. (f.d. 42)

Cu referire la Ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 22 mai 2015, Colegiul menționează că potrivit documentului, există o bănuială rezonabilă că recurentul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 201/1 alin. (2) lit. b) Cod penal, motiv pentru care s-a dispus începerea urmăririi penale. (f.d. 146)

Parcursul și/sau finalitatea cauzei penale nu este cunoscută și astfel, nu poate fi acceptat drept probă în susținerea acțiunii, or, Colegiul apreciază că o simplă bănuială,

fie și rezonabilă, nu este suficientă pentru revocarea contractului de donație încheiat la 28 martie 2006, având în vedere și ținând cont că alte probe pertinente, la materialele dosarului, nu sunt.

În contextul circumstanțelor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia potrivit căreia, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale și neîntemeiate, motiv pentru care admite recursul declarat de Sîrbu Victor ca întemeiat, casează decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre, prin care se respinge acțiunea înaintată de Sîrbu Ion.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de Sîrbu Victor.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2015 și hotărârea Judecătoriei Rezina din 15 aprilie 2015, emise în pricina civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Sîrbu Ion către Sîrbu Victor, privind revocarea contractului de donație și obligarea restituirii bunurilor donate, pronunțând o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge acțiunea înaintată de Sîrbu Ion împotriva lui Sîrbu Victor, privind revocarea contractului de donație și obligarea restituirii bunurilor donate, ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Iurie Bejenaru

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală